

Міністерство освіти і науки України
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОЛОГО-НАТУРАЛІСТИЧНИЙ ЦЕНТР УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ
НАКАЗ

м. Київ

«28» грудня 2016 р.

№ 83

Про підсумки участі школярів
у Всеукраїнському конкурсі-огляді
„Географічний майданчик в дії”
в рамках міжнародної науково-
освітньої програми GLOBE

Всеукраїнський конкурс-огляд „Географічний майданчик в дії” проводиться і координується Національним еколого-натуралістичним центром учнівської молоді в рамках міжнародної науково-освітньої програми GLOBE — „Глобальне вивчення і спостереження з метою поліпшення довкілля”.

Мета конкурсу-огляду — підвищення ефективності та якості організаційної роботи в рамках моніторингових досліджень навколишнього середовища, поглиблення знань учнів з дослідження окремих компонентів природи, формування екологічної культури та професійне самовизначення особистості.

Робота на географічних майданчиках спонукає учнів до:

- самостійного пізнання, вивчення і розуміння природних закономірностей і процесів;
- активізує пізнавальний інтерес школярів під час виконання практичних робіт;
- вчить їх самостійно робити прогнозовані висновки про зміни погоди у своїй місцевості.

Працюючи з географічними приладами, учні набувають навичок дослідницької роботи. Крім того, реалізується краєзнавчий принцип навчання, в результаті якого збагачується внутрішній світ школярів, що допомагає їм краще зрозуміти органічну єдність довкілля та необхідність його збереження.

За висновками журі Всеукраїнського конкурсу-огляду „Географічний майданчик в дії” в складі:

Остафійчук Т.В. – голова журі, директор комунального закладу „Станція юних натуралістів” Рівненської обласної ради;

Гайдаченко Л.П. – секретар журі, завідувач методичного відділу;

члени журі:

Власик Н.Ф., заступник директора з навчально-методичної роботи;

Мороз Є.П., Власюк І.М. - методисти комунального закладу „Станція юних натуралістів” Рівненської обласної ради;

Н А К А З У Ю:

1. Нагородити грамотою Національного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді МОН України за змістовну науково-дослідницьку роботу на географічному майданчику колективи:

членів гуртка „Краєзнавець” навчально-виховного комплексу „Загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів – гімназія ім. В. Газіна” смт Ратне Волинської області;

учнівський колектив 5 класу Ківерцівської експериментальної школи Волинської області;

членів гуртка „Юні друзі природи” комунального закладу „Центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді Дніпропетровського району” Дніпропетровської області;

учнівський колектив Удаченської загальноосвітньої школи I-III ступенів Покровської районної ради Донецької області;

членів гуртка „Екологи-краєзнавці” комунального позашкільного навчального закладу „Районна станція юних натуралістів” Покровської районної ради на базі навчально-виховного комплексу „Новоолександрівська загальноосвітня школа I-III ступенів - дошкільний навчальний заклад” Покровської районної ради Донецької області;

членів географічного гуртка „Географічне краєзнавство” Забузької загальноосвітньої школи I-III ступенів Сокальського району Львівської області;

учнівський колектив 6-7 класів Дорогобузької загальноосвітньої школи I-II ступенів Гощанського району Рівненської області;

учнівський колектив 7 класу Білівського навчально-виховного комплексу „Загальноосвітня школа I - III ступенів - дитячий садок” Ізяславської районної ради Хмельницької області;

членів географічного гуртка „Компас” Краснохутірської загальноосвітньої школи-інтернату I-III ступенів Чернігівської обласної ради.

2. Нагородити грамотою Національного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді Міністерства освіти і науки України за проведену практичну, дослідницьку та науково-експериментальну роботу на географічному майданчику таких учнів:

Швирид Надію, ученицю 8 класу Залізницького навчально-виховного комплексу „Загальноосвітня школа I-III ступенів – дитячий садок” Любешівського району Волинської області;

Моїсеєву Аліну, ученицю 6 класу Удаченської загальноосвітньої школи I-III ступенів Покровської районної ради Донецької області;

Свистун Яну, Логвиненко Тетяну, членів гуртка „Людина і довкілля” Первомайської міської станції юних натуралістів Миколаївської області;

Гузовату Лізу, Дорош Маргариту, учениць 9 класу навчально-виховного комплексу „Оженинська загальноосвітня школа I-III ступенів (ліцей) – дошкільний навчальний заклад ім. Т.Г. Шевченка” Острозького району Рівненської області;

Гетьмана Арсена, учня 8 класу Радивилівського навчально-виховного комплексу „Загальноосвітня школа I-III ступенів № 1 – гімназія” Рівненської області;

Пецалюка Романа, учня 11 класу Козинського навчально-виховного комплексу „Загальноосвітня школа I-III ступенів – колегіум” Радивилівського району Рівненської області;

Бадинську Вікторію, Смика Олександра, Ярохович Софію, Рабешка Назара, Довгалюк Анну, членів гуртка „Компас” Зорянського навчально-виховного комплексу „Школа – гімназія” Рівненського району Рівненської області;

Грисюк Вікторію, ученицю 6 класу Обарівської загальноосвітньої школи I-III ступенів Рівненського району Рівненської області;

Цапок Дарію, Макар Вероніку, Пачву Анастасію, Щеснюк Софію, Середу Каріну, членів гуртка „Екологічний дизайн” позашкільного комунального навчального закладу „Центр дитячої та юнацької творчості” Бережанської міської ради Тернопільської області;

Антоняк Діану, ученицю 10 класу Кам’янської загальноосвітньої школи I-III ступенів Сторожинецького району Чернівецької області;

Кушнірика Максима, учня 7 класу Малокучурівського навчально-виховного комплексу Заставнівського району Чернівецької області.

3. Нагородити грамотою Національного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді Міністерства освіти і науки України за створення умов для всебічного розвитку особистості та забезпечення навчально-виховного процесу екологічного спрямування в системі моніторингу довкілля вчителів:

Глушук Ніну Григорівну, вчителя географії загальноосвітньої школи I-III ступенів с. Кримне Старовижівського району Волинської області;

Бугаєва Володимира Борисовича, вчителя географії навчально-виховного комплексу „Локачинська загальноосвітня школа I-III ступенів - дитячий садок” Любешівського району Волинської області;

Рипича Дмитра Степановича, вчителя географії Володимир-Волинської гімназії ім. О. Цинкаловського Волинської області;

Перову Наталію Миколаївну, вчителя географії Удачненської загальноосвітньої школи I-III ступенів Покровської районної ради Донецької області;

Галату Наталію Василівну, завідувачу методичної відділу Кременчуцького еколого-натуралістичного центру учнівської молоді Полтавської області;

Блищик Марію Олександрівну, вчителя географії Дорогобузької загальноосвітньої школи I-II ступенів Гоцанського району Рівненської області;

Веремейчук Тамару Адамівну, вчителя біології та географії Борщівської загальноосвітньої школи I-II ступенів Костопільського району Рівненської області;

Сорочук Світлану Іванівну, вчителя географії навчально-виховного комплексу „Оженинська загальноосвітня школа I-III ступенів (ліцей) – дошкільний навчальний заклад ім. Т.Г. Шевченка” Острозького району Рівненської області;

Андрощук Ірину Вікторівну, вчителя географії Білівського навчально-виховного комплексу „Загальноосвітня школа I - III ступенів - дитячий садок" Ізяславської районної ради Хмельницької області.

4. Надати лист подяки від Національного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді Міністерства освіти і науки України за теоретичну та практичну допомогу надану школярам під час виконання завдань на географічному майданчику керівникам учнівських робіт:

Миرونюк Катерині Павлівні, вчителю географії навчально-виховного комплексу „Загальноосвітня школа I-III ступенів – гімназія ім. В. Газіна” смт Ратне Волинської області;

Онішук Катерині Михайлівні, вчителю географії, Суворовій Олесі Миколаївні, вчителю математики Ківерцівської експериментальної школи Волинської області;

Швирид Олені Григорівні, вчителю географії Залізницького навчально-виховного комплексу „Загальноосвітня школа I-III ступенів - дитячий садок” с. Залізниця Любешівського району Волинської області;

Сесь Людмилі Михайлівні, керівнику гуртків комунального закладу „Центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді Дніпро-петровського району” Дніпропетровської області;

Моргун Тетяні Олексіївні, керівнику гуртків комунального позашкільного навчального закладу „Районна станція юних натуралістів” Покровської районної ради на базі навчально-виховного комплексу „Новоолександрівська загальноосвітня школа I-III ступенів - дошкільний навчальний заклад" Покровської районної ради Донецької області;

Куліш Галині Богданівні, вчителю географії Забузької загальноосвітньої школи I-III ступенів Сокальського району Львівської області;

Герезі Ірині Григорівні, керівнику гуртків Первомайської міської станції юних натуралістів Миколаївської області;

Фаєвській Тамарі Вікторівні, вчителю географії Радивилівського навчально-виховного комплексу „Загальноосвітня школа I-III ступенів № 1 - гімназія” Рівненської області;

Сові Степану Семеновичу, вчителю географії Козинського навчально-виховного комплексу „Загальноосвітня школа I-III ступенів – колегіум” Радивилівського району Рівненської області;

Смик Ларисі Миколаївні, вчителю географії Зорянського навчально-виховного комплексу „Школа – гімназія” Рівненського району Рівненської області;

Біляк Ніні Миколаївні, вчителю географії Обарівської загальноосвітньої школи I-III ступенів Рівненського району Рівненської області;

Димашевській Христині Богданівні, керівнику гуртків позашкільного комунального навчального закладу „Центр дитячої та юнацької творчості” Бережанської міської ради Тернопільської області;

Заріцькому Олександрю Анатолійовичу, вчителю географії Краснохутірської загальноосвітньої школи-інтернату I-III ступенів Чернігівської обласної ради;

Гідорі Марії Іллівні, вчителю географії Кам’янської загальноосвітньої школи I-III ступенів Сторожинецького району Чернівецької області;

Кушнірик Надії Ярославівні, вчителю географії Малокучурівського навчально-виховного комплексу Заставнівського району Чернівецької області.

5. Надати лист подяки Національного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді Міністерства освіти і науки України за добре проведену організаційну роботу з залучення школярів до участі у Всеукраїнському конкурс-огляді „Географічний майданчик в дії” позашкільним навчальним закладам, які подали на конкурс найбільше змістовних матеріалів:

Волинському обласному еколого-натуралістичному центру;

комунальному закладу „Станція юних натуралістів” Рівненської обласної ради;

Чернівецькому обласному еколого-натуралістичному центру.

Директор НЕНЦ
доктор педагогічних наук,
професор

В. В. Вербицький

Аналітична довідка
про підведення підсумків Всеукраїнського конкурсу-огляду
„Географічний майданчик в дії” в рамках
міжнародної науково-освітньої програми GLOBE
2016 рік

Всеукраїнський конкурс-огляд „Географічний майданчик в дії” проводиться і координується Національним еколого-натуралістичним центром учнівської молоді в рамках міжнародної науково-освітньої програми GLOBE — „Глобальне вивчення і спостереження з метою поліпшення довкілля”.

Мета конкурсу-огляду — підвищення ефективності та якості організаційної роботи в рамках моніторингових досліджень навколишнього середовища, поглиблення знань учнів з дослідження окремих компонентів природи, формування екологічної культури та професійне самовизначення особистості.

Всього на конкурс-огляд надіслано 25 робіт з 11 регіонів України: Волинська обл. – 6, Дніпропетровська обл. – 1, Донецька обл. – 3, Львівська обл. – 1, Миколаївська обл. – 1, Полтавська обл. – 1, Рівненська обл. – 7, Тернопільська обл. – 1, Хмельницька обл. – 1, Чернігівська обл. – 1, Чернівецька обл. – 2.

Найбільшу кількість змістовних матеріалів надіслано з Волинської, Донецької та Рівненської областей.

В порівнянні з 2012 роком кількість зменшилася на 22 роботи.

Робота на географічних майданчиках спонукає учнів до:

- самостійного пізнання, вивчення і розуміння природних закономірностей і процесів;

- активізує пізнавальний інтерес школярів під час виконання практичних робіт;

- вчить їх самостійно робити прогнозовані висновки про зміни погоди у своїй місцевості.

Працюючи з географічними приладами, учні набувають навичок дослідницької роботи. Крім того, реалізується краєзнавчий принцип навчання, в результаті якого збагачується внутрішній світ школярів, що допомагає їм краще зрозуміти органічну єдність довкілля та необхідність його збереження.

Волинська область.

В навчально-виховному комплексі „Локачинська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів – гімназія” (кер. Бугаєв В.Б.) географічний майданчик слугує базою для написання робіт з навчального дослідництва. У 2016 році учні, використовуючи дані з метеорологічного майданчика, провели моніторинг стану гідрологічного режиму малої річки Війниця. На конкурс подано календар спостереження з обробленими даними (температура повітря, напрямок вітру, хмарність) за період з 2005 по 2016 роки.

Члени гуртка „Краєзнавець” навчально-виховного комплексу „Загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 1-гімназія ім. В.Газіна” смт Ратне (кер. Миронюк К.П.) навчаються складати і читати графіки температури повітря, опрацьовують матеріали спостережень, роблять самостійні висновки про погоду за день, місяць, сезон (пори року), спостерігають за фенологічними явищами. Цікавою формою роботи в закладі є літня навчальна практика на шкільному географічному майданчику, під час якої учні мають змогу узагальнити знання програми за навчальний рік.

У Володимир-Волинській гімназії ім. О. Цинкаловського (кер. Рипич Д.С.) та загальноосвітній школі І-ІІІ ступенів с. Кримне Старовижівського району (кер. Глушук Н.Г.) географічний майданчик використовується школярами під час практичних занять для метеорологічних вимірів, що дає змогу оформити звіти за

наслідками спостережень, практично застосовувати отримані для написання робіт з навчального дослідництва.

Організовано роботу в рамках моніторингових досліджень навколишнього середовища у Залізницькому навчально-виховному комплексі „Загальноосвітня школа I-III ступенів-дитячий садок” Любешівського району (кер. Швирид Щ.Г.).

Дніпропетровська область.

Члени гуртка „Юні друзі природи” комунального закладу „Центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді Дніпропетровського району” (кер. Сесь Л.М.) під час роботи на географічному майданчику поглиблюють знання програмного матеріалу, проводять систематичні спостереження за погодою у своїй місцевості, висотою Сонця над горизонтом в різні пори року, тривалістю дня і ночі. Таким чином, в учнів формується діалектико-матеріалістичний світогляд, розвивається спостережливість та аналітичне мислення.

Донецька область.

Дослідження атмосферних явищ у різні сезони проводять школярі Удачненської загальноосвітньої школи I-III ступенів Покровської районної ради (кер. Перова Н.М.). Також юні метеорологи проводять атмосферні дослідження за міжнародною науково-освітньою програмою GLOBE.

Члени гуртка „Екологи-краєзнавці” комунального позашкільного навчального закладу „Районна станція юних натуралістів” Покровської районної ради на базі навчально-виховного комплексу „Новоолександрівська загальноосвітня школа I-III ступенів - дошкільний навчальний заклад” Покровської районної ради (кер. Моргун Т.О.) систематично фіксують дані метеорологічних показників та атмосферних досліджень в щоденниках спостережень за погодою або в аркушах реєстрації даних за програмою GLOBE.

Львівська область.

Члени географічного гуртка „Географічне краєзнавство” Забузької загальноосвітньої школи I-III ступенів Сокальського району (кер. Куліш Г.Б.) узагальнили спостереження за погодою за різні періоди, на основі чого визначили середньомісячну температуру в зимовий період з 2001 по 2016 роки.

Миколаївська область.

Члени гуртка „Людина і довкілля” Первомайської міської станції юних натуралістів (кер.Герєга І.Г.) свої метеорологічні дослідження проводять на базі міської метеорологічної станції. Вихованцями навчального закладу узагальнено результати власних спостережень на метеорологічному майданчику в період з 2013 по 2016 роки. На підставі спостережень за природою школярі вчаться розкривати причини швидкої її зміни, встановлюють взаємозв'язки між елементами погоди і впливом її на стан рослин і поведінку тварин.

Полтавська область.

Робота з географічними приладами сприяє формуванню навичок дослідницької роботи, урізноманітненню навчально-виховного процесу, робить його змістовнішим і цікавішим в Кременчуцькій загальноосвітній школі I-III ступенів № 31.

Рівненська область.

Школярі навчально-виховного комплексу „Оженинська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів (ліцей)” – дошкільний навчальний заклад” ім. Т.Г. Шевченка представили на конкурс роботу, де подано дані метеорологічних спостережень за 2012-2015 роки в селі Оженин. Посібник може бути використаний під час проведення практичних робіт на уроках географії та природознавства.

У представленому на конкурс відеоролику учнівський колектив Дорогобузької загальноосвітньої школи Гошанського району розповідають про пристрої для формування просторових уявлень, прилади для набуття навичок орієнтації у просторі, астрономічне та метеорологічне обладнання, яке розташоване на шкільному метеорологічному майданчику.

Учні Борщівської загальноосвітньої школи І-ІІ ступенів Костопільської районної ради подали на конкурс відеопрезентацію, де висвітлено використання географічного майданчика на уроках географії, природознавства, образотворчого мистецтва та в позаурочний час, зокрема, під час гри „Потяг” до Дня захисту дітей, виставки „Домашній улюбленець”, спостережень за пожовтінням листя, визначення вологості ґрунту за протоколами Міжнародної науково-освітньої програми GLOBE.

Тернопільська область.

Вихованці гуртка „Екологічний дизайн” позашкільного комунального навчального закладу „Центр дитячої та юнацької творчості” Бережанської міської ради фіксували метеорологічні показники щодня в період с 26 вересня по 9 жовтня 2016 року о 18.00 год. на метеостанції м. Бережани. В результаті своєї роботи було складено календар спостережень та зроблені висновки, щодо характеру зміни погодних умов за даний період. Також гуртківці аналізували динаміку метеорологічних величин на прикладі метеостанції міста Бережани з 1991 по 2016 роки та охарактеризували зміни клімату в ландшафтах Західного Полісся.

Хмельницька область.

У Білівському навчально-виховному комплексі „Загальноосвітня школа І - ІІІ ступенів - дитячий садок” Ізяславської районної ради (кер. Андрощук І.В.) систематично проводяться наукові дослідження та фенологічні спостереження за станом навколишньої природи. Школярі вивчають будову та принцип дії приладів, які встановлені на майданчику, ведуть спостереження, вимірюють атмосферний тиск та вологість повітря, визначають вид, характер і кількість опадів, фіксують дані у календарі погоди, збирають народні прикмети, повір'я, приказки, що характеризують основні елементи природи. Юні метеорологи прогнозують і науково обґрунтовують зміни погоди, враховуючи її закономірності.

Чернігівська область.

Члени географічного гуртка „Компас” Краснохутірської загальноосвітньої школи-інтернату І-ІІІ ступенів Чернігівської обласної ради (кер. Заріцький О.А.) вміло ведуть спостереження за природними і господарськими об'єктами, явищами природи своєї місцевості. Робота у лабораторії під відкритим небом сприяє формуванню в учнів вмінь і навичок спостерігати за явищами погоди, робити відлік на вимірювальних приладах і вести систематичні і точні записи в щоденник, на основі яких вони складають таблиці, графіки та діаграми.

Чернівецька область

Робота у лабораторії під відкритим небом сприяє формуванню в учнів Кам'янської загальноосвітньої школи I-III ступенів Сторожинецького району (кер. Гідора М.І.) вмінь і навичок спостерігати за явищами погоди, робити відлік на вимірювальних приладах і вести систематичні і точні записи в щоденнику. Школярі вчаться орієнтуватися на місцевості, працювати з картографічним матеріалом, користуватися приладами, спостерігати, складати і читати графіки, діаграми, робити описи і зарисовки явищ природи.

Школярі Малокучурівського навчально-виховного комплексу Заставнівського району (кер. Кушнір Н.Я.) разом з вчителями, батьками, спонсорами та волонтерами розробили та втілили в життя проект створення географічного майданчика на території навчального закладу. Завдяки плідній праці громаді учні мають змогу вести спостереження за погодою, а метеорологічний майданчик використовується не тільки для проведення уроків географії, а і природознавства, біології, хімії, математики, геометрії, тут проходять уроки-екскурсії, екологічні ігри.

В матеріалах, представлених на Всеукраїнський конкурс-огляд „Географічний майданчик в дії” є ряд недоліків:

- переважає описовий характер приладів і матеріалів, які розташовані на метеорологічному майданчику;
- відсутні постійні дослідження, що впливає на результативність.

Метеорологічні майданчики не завжди на належному рівні використовуються для дослідження довкілля, що обмежує можливості участі учнівської молоді у дослідницькій роботі, Міжнародній науково-освітній програмі GLOBE та інших освітніх програмах та проектах.